

ΣΥΡΙΑ, ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΘΕΝΩΝΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ. ΣΤΗΝ «ΑΛΛΗ ΕΛΛΑΔΑ» ΤΗ «ΜΙΚΡΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»

Γράφει η Δρ Ποτίτσα Γρηγοράκου
Καθηγήτρια στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο,
Ιστορικός Ερευνητής του Ελληνιστικού Πολιτισμού της Ανατολής

"Ανακαλύψαμε την μεγαλύτερη έκταση ελληνιστικών ερειπίων που υπάρχει στον κόσμο... το πιο υπέροχο θέαμα που μπορεί κανείς να φανταστεί", έγραψαν οι Άγγλοι ταξιδιώτες Ντάουκινς και Γούντ το 1751, αντικρίζοντας τις μεγαλοπρεπείς κορινθιακές κιονοστοιχίες, ναούς, αγάλματα, ψηφιδωτά και ελληνικά θέατρα στις ερήμους, μνήμες της άλλοτε εξελληνισμένης Συρίας κατά την ελληνιστική και ελληνορωμαϊκή εποχή.

Η Συρία είναι μία από τις αρχαιότερες χώρες του κόσμου. Η γεωγραφική της θέση μεταξύ της Μεσοποταμίας και της Μεσογείου την κατέστησε λίκνο διαφόρων πολιτισμών που άνθησαν στο έδαφός της: Ασσυρίων, Σουμερίων, Βαβυλωνίων, Αμοριτών, Ελλήνων, Ρωμαίων, Βυζαντινών, Σταυροφόρων, Αράβων Μουσουλμάνων... Πολλές ξένες αρχαιολογικές αποστολές εκτελούν ανασκαφές από πολλές δεκαετίες τώρα και αναδεικνύουν σημαντικά ευρήματα για την Ιστορία και την Τέχνη. Είναι μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι που η ΟΥΝΕΣΚΟ ανακήρυξε "Κληρονομιά της Ανθρωπότητας".

Στην Έμπλα (2250 π.Χ.) βρέθηκε η βασιλική Βιβλιοθήκη με πήλινες πλακέτες σφηνοειδούς γραφής, που καταγράφουν την ζωή και τις

συναλλαγές του βασιλείου με τις γύρω χώρες. Στο Μάρι (1800 π.Χ.) τα αγαλματίδια των Σουμερίων είναι υψηλής τέχνης και αναδεικνύουν ένα πολιτισμό ιδιαίτερα εκλεπτυσμένο. Στην Ούγκαριτ (2000-1400 π.Χ.) βρέθηκε προοίμιο Αλφαβήτου, που βρίσκεται, κατά τους ξένους γλωσσολόγους, μέσα στο Αλφάβητο των χωρών που γνωρίζουμε. **Απάμεια – Πέλλα**, Ευρωπός, Παλμύρα, κλπ..., πόλεις ελληνιστικές και ελληνο-ρωμαϊκές με εντυπωσιακά μεγάλης έκτασης ερείπια στις ερήμους.

Το **Κρακ των Ιπποτών**, ο πιο καλοδιατηρημένο κάστρο Σταυροφόρων σε όλη τη Μ. Ανατολή. Ναοί, αγάλματα, τοιχογραφίες, υπέροχα μωσαϊκά με ελληνικά θέματα, υπέρκομψες κιονοστοιχίες ελληνιστικών και ελληνο-ρωμαϊκών πόλεων, πύργοι Σταυροφόρων, πρωτο-βυζαντινές εκκλησίες, χρυσοποίκιλτα μουσουλμανικά Τεμένη, είναι διάσπαρτα μνημεία στο έδαφος της Συρίας, με γεμάτα Μουσεία. Η χώρα τα σεβάστηκε και τα συντήρησε ως τώρα, βοηθούμενη και από τους ξένους αρχαιολόγους (Γάλλους, Βέλγους, Πολωνούς, Ιταλούς, κλπ...)

Πολιτιστικά στοιχεία μεταφέρθηκαν σταδιακά ανά τους αιώνες, από την Μεσοποταμία στη Μεσόγειο, στη χοάνη αυτή πολιτισμών, όπου οι Έλληνες, χάρη στην ελευθερία της σκέψης, απογείωσαν την ανθρώπινη γνώση και εκφράζοντάς την γραπτώς, την διοχέτευσαν στην Ανθρωπότητα.

Μετά το πέρασμα του **Αλεξάνδρου** δημιουργήθηκαν στην Ανατολή τα βασίλεια των Διαδόχων, από την Συρία ως το Αφγανιστάν της Κ. Ασίας, με πολλές ελληνικές πόλεις, διάσπαρτες στο χώρο, που έκαναν τον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα οικουμενική για πολλούς αιώνες.

Στη Συρία, δημιουργήθηκε το **Βασίλειο των Σελευκιδών** (300π.Χ.) και αναπτύχθηκε ο Ελληνικός πολιτισμός κατά την Ελληνιστική Εποχή, διατηρήθηκε κατά την Ρωμαϊκή και πέρασε αυτούσιος μέσα στο Βυζάντιο, έως τον πρώτο αιώνα της Αραβικής κυριαρχίας. Το αποδεικνύουν τα ιστορικά στοιχεία και τα αρχαιολογικά ευρήματα των ξένων ειδικών και αρχαιολόγων, που ανασκάπτουν στην Ασία από τις αρχές του περασμένου αιώνα έως σήμερα.

Αποδεικνύουν την οικουμενικότητα του ελληνικού πολιτισμού και γλώσσας στην Ανατολή και την έντονη επιρροή στους λαούς και τέχνες της ευρύτερης περιοχής έως την Κ. Ασία. Αποδεικνύουν ακόμα την ιδιαίτερα μακρόχρονη ελληνοφωνία στην παραλιακή Μ. Ανατολή, όπου στη συνέχεια αναπτύχθηκε το Βυζάντιο, με σημαντικούς πυρήνες την Αλεξάνδρεια, την Δαμασκό και την Αντιόχεια, ονομάζοντας την περιοχή "εξελληνισμένη Ανατολή" (Schlumberger, Balty, Guillini, κλπ)..

Η Συρία ήταν "**η άλλη Ελλάδα**" του Σελεύκου, η "**Μικρή Μακεδονία**" στις περιγραφές του Στράβωνα. **Είχε 50 ελληνικές πόλεις, που έφεραν ονόματα πόλεων της Μακεδονίας** (Δίον, Πέλλα, Έδεσσα, Βέροια,

Αμφίπολη, Σελεύκεια, Αντιόχεια, κλπ.) και ήκμασαν στην Ελληνιστική, Ελληνο-Ρωμαϊκή και Βυζαντινή εποχή.

Φάρος του ελληνικού πολιτισμού και Πρωτεργάτης του Χριστιανισμού, η Δαμασκός ομιλούσε τα ελληνικά επί 10 αιώνες: από το 300 π.Χ. έως το 750 μ.Χ. οπότε ο Χαλίφης Al Walid κατήργησε τα ελληνικά “ως επίσημη γλώσσα του κράτους”, που ήταν έως τότε!. Εκεί, και μετά στην Βαγδάτη, έγιναν οι πρώτες μεταφράσεις ελληνικών βιβλίων στα αραβικά, που έσωσαν πολλά από τα έργα των αρχαίων Ελλήνων. Εκεί γεννήθηκε ο Χριστιανισμός (Απόστολος Παύλος), η Βυζαντινή Μουσική (Ιωάννης Δαμασκηνός), η Αγιογραφία και οι πρώτες Χριστιανικές εκκλησίες, όλα με έμπνευση αρχαιο-ελληνική και ελληνιστική στην τέχνη και στη φιλοσοφική σκέψη (Νεοπλατωνισμός).

Οι πολύτιμες για την Ιστορία πρωτο-χριστιανικές εκκλησίες, σήμερα καταστρέφονται, καίγονται (Μααλούλα) και χριστιανοί εκδιώχνονται με βιαιότητες, από φανατικούς αντάρτες, ενώ όλα τα διάφορα μνημεία και οι διάφορες μειονότητες συνυπήρχαν ως τώρα ειρηνικά στη Συρία, που είναι κράτος λαϊκό και δεν χαρακτηρίζεται από πνεύμα φανατισμού.

Παρθενώνες και ατελείωτες κορινθιακές κιονοστοιχίες, που εκτείνονται στις ερήμους, καλά διασωσμένα ως τώρα, όπως και όλα τα άλλα αρχαιολογικά μνημεία, σήμερα καταστρέφονται συστηματικά και λεηλατούνται. όπως έγινε στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ και στην Λιβύη.

Στην Παλμύρα, που δέχεται τεράστιο αριθμό επισκεπτών από την Ευρώπη, ο αρχαίος Ναός του Μπέλ-Δία και η κορινθιακή κιονοστοιχία βομβαρδίστηκαν, μάχες και λαθραίες ανασκαφές με ανασκαπτικά μηχανήματα (!), έγιναν σε αρχαιολογικούς χώρους, τα περιφερειακά Μουσεία άδειασαν και λεηλατήθηκαν.

Στις αγορές της Μ. Ανατολής και της Ελλάδας παρουσιάζονται αρχαιολογικά αντικείμενα της Συρίας, προερχόμενα από λεηλασίες, που κάποιοι προωθούν για πώληση στους συλλέκτες.

Η Συρία, είναι λοιπόν μοναδικό λίκνο πολλών αρχαίων πολιτισμών με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, όλοι τους θύματα του σημερινού πολέμου. Η ΟΥΝΕΣΚΟ καταγράφει (εφημερίς Le Monde), θρηνεί και κάνει εκκλήσεις να σωθούν τα σημαντικά αρχαία μνημεία, ενώ πόλεις όπως η Χόμς (η ελληνιστική Έμμεσα), η Αλέπο (η αρχαία Βέροια), που είχε τεράστιο πολιτιστικό πλούτο διαφόρων εποχών, καταστράφηκαν σχεδόν ολοσχερώς. Εικόνες που δεν θα ξαναδούμε ποτέ πια, μιας χώρας που χάνει μεγάλο μέρος από την πολιτιστική της κληρονομιά, την ελληνική ειδικότερα.

Η Ελλάδα και δη η Μακεδονία, χάνουν πολύτιμες για την Ιστορία μας μνήμες και αχνάρια, που άφησαν οι Μακεδόνες και ο ελληνικός πολιτισμός που άνθησε εκεί στην ελληνιστική, ελληνο-ρωμαϊκή και βυζαντινή εποχή.

<http://www.kosmonea.gr/?p=1853>